

Posudek oponenta bakalářské práce:

Název práce: **Diagnóza Paranoidní schizofrenie pohledem rodičů diagnostikovaných jedinců**

Autor: **Kateřina Mašková**

Autorčině práci nelze upřít velmi zdárné spojení následujících, zdánlivě protichůdných aspektů: jednoduchý výzkumný cíl s jednoduchým výzkumným designem na straně jedné a vysoké ambice a společenský přínos na straně druhé.

K teoretické části

V úvodu práce autorka přiznává osobní zkušenost se vztahem s někým, kdo obdržel diagnózu paranoidní schizofrenie. Je tedy patrná silná vnitřní motivace a zaujetí tématem. Teoretická část začíná obecným výkladem diagnózy procesuálního onemocnění, následují modely léčby a různé přístupy k pomoci těmto pacientům. Podstatnou část teoretické práce následně tvoří přehled studií o dopadu onemocnění na rodinný systém a zejm. rodiče postiženého jedince. V tomto směru provedla autorka seriózní rešerši na dané téma a důkladně se s tématem seznámila.

Jakýmsi kořením této části je prokládání odborných studií autorčinými názory, které zde otevřeně prezentuje. Je otázkou, zda je teoretická část nejlepším místem k prezentaci vlastních názorů. V tomto smyslu se autorka mírně klaní na stranu a-diagnostického přístupu, resp. tíhne ke konstruktivistickým názorovým směrům. Snad i proto se částečně vymezuje proti nosologickému prizmatu, tj. pohledu na pacienta jako na soubor symptomů s určitým názvem. Oproti tomu zdůrazňuje důležitost významů, které svým prožitkům připisuje on sám a jedinečnost jeho životního příběhu a situace. Takové varování, aby se „s vaničkou nevylévalo i dítě“ a aby se nezapomínalo na člověka pro diagnózu, je bezpochyby na místě. Znamená to ale, že je tato diagnostická kategorie snad neužitečná nebo zavádějící?

K empirické části

V empirické části autorka jasně vystihuje výzkumný cíl, tj. prozkoumat zkušenosti rodičů pacientů se schizofrenií. Dostatečně obhajuje ožehavost a společenskou důležitost tohoto cíle. Deklarovaný výzkumný cíl považuji i vzhledem k probíhající reformě psychiatrické péče v ČR za velmi aktuální. Základní výzkumná otázka je následně patřičně rozpracována na dílčí výzkumné otázky, které jsou následně východiskem k sestavení otázek v polo-strukturovaném rozhovoru. V tomto směru musím pochválit výzkumnou pečlivost, logiku a strategii autorky.

V prezentaci výsledků autorka představuje jednotlivé kategorie a dokládá jejich platnost ilustrujícími příklady a citacemi z rozhovorů. Tento formát považuji za dobře zvolený a ohleduplný k čtenáři. Její závěry jsou také jasně ověřitelné daty. Výstupy výzkumu jsou četné a pro praxi velmi důležité, ať už jde o fáze, kterými rodiči a rodinní příslušníci procházejí (prodromální stadium u svého potomka, kdy jej zaměňují za divokou pubertu, fázi „proměny“ jejich potomka v „jiného člověka“, fázi „a dost“, aj.), tak i o emoce, které prožívají (vinu, strach z budoucnosti, aj.) i o jejich potřeby (respitní péče, poskytnutí odborných informací

lékařem, atd.). Mnohé ze závěrů autorky (např. málo času lékaře na rozhovor s rodinnými příslušníky při první hospitalizaci a jejich frustraci) mohu jako psycholog pracující na lůžkovém psychiatrickém oddělení potvrdit. Při čtení závěrů výzkumu se těžko bráním radosti typu: „konečně to někdo řekl nahlas“. Práce skutečně přináší konkrétní výstupy pro praxi, např. že rodiče potřebují odborné informace od lékaře, že mohou mít snadno pocit, že obtěžují, že potřebují výhled a možnosti do budoucna, lidsky ohleduplné vyjadřování ze strany lékařů, partnerský přístup oproti hierarchickému / autoritativnímu, že mají obavy z předčasné dimise z hospitalizace před nástupem účinků nasazených léků, aj.

V diskusi autorka zodpovídá na položené výzkumné otázky. Pro přehlednost by však bylo možná lepší tyto odpovědi shrnout v bodech, heslovitě, nikoli souvislým textem. V souvislém textu tyto cenné informace nemají šanci pro své nepřeborné množství tolik vyniknout. V tomto souvislém textu jsou navíc zjištěné poznatky rovnou porovnávány s další odbornou literaturou, čímž se obtížnost porozumění stupňuje. Faktem však zůstává, že všechny výzkumné otázky byly uspokojivě zodpovězeny a zjištěné poznatky byly v diskusi – dle formálních kritérií – náležitě porovnány s již existujícími vědeckými zdroji.

Celkové hodnocení: Práce Kateřiny Maškové naplňuje veškerá formální i obsahová kritéria pro kvalifikační práci. Autorka disponuje vynikající schopností orientace ve vědecké literatuře, vysokou míru vnitřní motivace a dobré badatelské dovednosti. Práce je také psána čtivě a zároveň dostatečně rigorózně. Výzkumný cíl byl bezezbytku naplněn a výsledky práce považuji za velmi přínosné pro praxi. Proto práci **doporučuji k obhajobě**.

Otázka k obhajobě: V čem by se podle autorky mohla diagnostika osob s psychotickou poruchou případně změnit / zlepšit optikou konstruktivismu, oproti stávající syndromologicko-nosologické diagnostice?

V Sokolově 4. 9. 2019

Jakub Onder